

Posudek na diplomovou práci

Posudek vedoucího diplomové práce

Intervenční metody ke zlepšení kognitivního výkonu u dětí s ADHD,

kteřou předkládá Bc. Aneta Baierová

Děti s ADHD představují poměrně specifickou skupinu, která si zaslouží zvýšenou pozornost psychologů, a to z mnoha důvodů. Ač se v současné době v poradenské praxi stalo zvykem charakterizovat ADHD jako psychiatrickou diagnózu a zodpovědnost za tyto děti delegovat na psychiatry, ukazuje se, že odborníci v oblasti medicíny mají velmi omezený repertoár prostředků, jak systematicky a dlouhodobě děti s ADHD a jejich rodiny podporovat. Navíc se opakovaně děje, že pomoc psychologů vyhledávají rodiny dětí s ADHD, které jsou již notně zdevastované nezájmem školy o jejich obtíže, resp. neochotou porozumět jejich speciálním vzdělávacím potřebám, a naopak opakovanou intenzivní kritikou a sankcemi za chování, které patří mezi symptomy ADHD a děti za ně svým způsobem nemohou být zodpovědné. Do třetice pomoc psychologů vyhledávají sami rodiče dětí s ADHD, pro které výchova potomků s touto diagnózou představuje každodenní výzvu, je vyčerpávající, náročná a výsledky veškerého snažení jsou sotva znatelné. Mnohdy si jich okolí vůbec nevšimne a místo aby rodiče podpořilo, tak bez sebemenšího pochopení problematiky ADHD dává najevo nespokojenost s dětmi a kritizuje jejich nedostatečnou výchovu. Téma předložené diplomové práce je tedy plně relevantní. Navíc se věnuje inovativní formě intervence, kterou se snaží zasadit do psychologických souvislostí.

Teoretická část práce je rozdělena na tři základní kapitoly, které shrnují poznatky o klíčových oblastech, jež s tématem diplomové práce souvisejí. Nejobecnější téma představuje pozornost jako kognitivní proces, který je důležitý pro aktivní využívání jakýchkoli dalších kognitivních funkcí a současně je u diagnózy ADHD významně deficitní. Vedle vymezení základních charakteristik pozornosti jsou v textu uvedeny také zmínky o poruchách pozornosti, a především je pozornost představena v kontextu teorie PASS, která je důležitá pro výzkumný design v praktické části. Od tématu pozornosti práce plynule přechází k problematice ADHD. Třetí kapitola pak kategorizuje a popisuje různorodé formy intervencí určené pro jedince s ADHD. Text je psán přehledně, čtivě, informace na sebe logicky navazují, působí na čtenáře uceleně, je pochopitelné, jak souvisejí s tématem diplomové práce i jejím cílem. Autorka přitom využívá značné množství tuzemských i zahraničních zdrojů publikovaných v nedávné době. Snad jen některé pasáže mohly méně odkazovat na české publikace.

Empirická část práce má hned v úvodu srozumitelně stanovený cíl a dále podrobně popisuje celý výzkumný design. Stinnou stránkou výzkumu je počet respondentů, který se redukoval na čtrnáct dětí. Nicméně autorka připravila výzkum kombinující kvantitativní a kvalitativní metodologii a snaží se se situací vyrovnat za využití velmi precizní a hloubkové analýzy výzkumných dat. Velmi oceňuji pečlivý a promyšlený sběr dat, který rozhodně vyžadoval značnou časovou investici. Autorka s každým probandem opakovaně prováděla komplexní diagnostiku kognitivních procesů.

Na první pohled se může zdát problematické, že radiagnostika probíhala v intervalu dvou měsíců, avšak autorka situaci ošetřila tím, že intervence za užití ucpávek do uší probíhala náhodně, buď při prvním, nebo při druhém měření. Výsledky jsou velmi pečlivě a přehledně zpracované a rozhodně přinášejí

velmi užitečná a pozoruhodná zjištění. Pro nezaujatého čtenáře jen může být trochu obtížné porozumět, v čem spočívají specifika intervence za užití ucpávek. Proč nestačí sluchátka na uši, či tradiční špunty do uší, které se používají třeba na spaní?

Empirická část práce je zakončena shrnutím výsledků, resp. odpovědí na výzkumné otázky, a přiměřeně obsáhlou diskusí. Domnívám se, že autorka při zpracování výzkumu prokázala náležitou erudici v oblasti metodologie a současně dovednost kriticky uvažovat v psychologických souvislostech. Data přehledně analyzovala i interpretovala. Navzdory faktu, že pracovala s méně početným výzkumným souborem se domnívám, že by výsledky měly být publikovány, aby se dostaly k širší odborné veřejnosti.

Na závěr otázky: Může autorka přesně popsat princip používání ucpávek do uší? Jaký by byl optimální experimentální design, který by mohl podpořit zjištění této diplomové práce?

Bc. Aneta Baierová předložila práci, která splňuje požadavky kladené na diplomové práce. Doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby na katedře psychologie FF UK v Praze.

Doporučené hodnocení: výborně

Praha 14. 5. 2019

PhDr. Lenka Krejčová, Ph. D.